

Projekt z dnia 25 lutego 2013 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia..... 2013 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie przechowywania akt spraw sądowych
oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia**

Na podstawie art. 53 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz.1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz. U. Nr 46, poz. 443 oraz z 2011 r. Nr 274, poz. 1623) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 26:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Prezes sądu może wyznaczyć do czynności, o których mowa w ust. 1, referendarza sądowego lub asystenta sędziego, a w wyjątkowych przypadkach kierownika sekretariatu.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zaliczenia do kategorii A akt wymienionych w § 7, 10, 13, 17 i 20 dokonuje co 5 lat

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 205, poz. 1364, z 2011 r. Nr 109, poz. 627, Nr 126, poz. 714 i Nr 203, poz. 1192 oraz z 2012 r. poz. 637, 672 i 1544.

sędzia, referendarz sądowy lub asystent sędziego wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu.”;

2) w § 27 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przed przekazaniem akt do zniszczenia prezes sądu powołuje komisję w celu przeprowadzenia czynności związanych z brakowaniem akt. Komisji przewodniczy sędzia, referendarz sądowy lub asystent sędziego wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

**Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym**
DYREKTOR
Departamentu Prawa Cywilnego
Jan Dobrowolski
sędzia

UZASADNIENIE

Projektowana zmiana rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz. U. Nr 46, poz. 443 oraz z 2011 r. Nr 274, poz. 1623) jest następstwem prowadzonych sukcesywnie przez Ministerstwo Sprawiedliwości prac reformujących organizację sądownictwa powszechnego.

Zmiany wprowadzone w projektowanym rozporządzeniu mają na celu zmniejszenie obciążenia sędziów pracą pozaorzecniczą.

W obowiązującym stanie prawnym obowiązki związane z archiwizacją akt spraw sądowych spoczywają na przewodniczącym rozprawy, który po zakończeniu rozprawy lub posiedzenia zalicza akta do odpowiedniej kategorii i wskazuje okres ich przechowywania (§ 26 ust. 1 rozporządzenia). Zaliczenia do kategorii A akt wymienionych w § 7, 10, 13, 17 i 20 obecnie obowiązującego rozporządzenia dokonuje co 5 lat sędzia wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu (§ 26 ust. 2 rozporządzenia).

Projektowane rozporządzenie zakłada, iż prezes sądu będzie mógł wyznaczyć do czynności, o których mowa w § 26 ust. 1 rozporządzenia, referendarza sądowego lub asystenta sędziego, a w wyjątkowych przypadkach kierownika sekretariatu. Tym samym prezes sądu uzyska możliwość odciążenia sędziów od pracy pozaorzecniczej.

Jednocześnie proponuje się zmianę, zgodnie z którą zaliczenia do kategorii A akt wymienionych w §7, 10, 13, 17 i 20 dokonuje co 5 lat sędzia, referendarz lub asystent sędziego wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu.

Zgodnie z przepisem § 27 ust. 1 aktualnie obowiązującego rozporządzenia przed przekazaniem akt do zniszczenia prezes sądu powołuje komisję w celu przeprowadzenia czynności związanych z brakowaniem akt, której przewodniczy sędzia. Mając na względzie wagę dokonywanych czynności zdecydowano, iż takiej komisji przewodniczyć może jedynie osoba mającą odpowiednią wiedzę prawniczą i praktykę tj. sędzia, referendarz sądowy lub asystent sędziego wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu.

Rozszerzenie katalogu osób mogących dokonywać ww. czynności o referendarza sądowego i asystenta sędziego, a w niektórych przypadkach kierownika sekretariatu daje prezesowi sądu możliwość swobodnego zarządzania zasobami ludzkimi w danym sądzie i jednocześnie możliwość odciążenia sędziów od pracy pozaorzecniczej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 161, poz. 966) projekt rozporządzenia został zamieszczony

w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie wymienionej ustawy.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projektowane rozporządzenie zawiera regulacje, które będą oddziaływały na zakres zadań sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziów i urzędników sądów poszczególnych szczebli, a także na interesantów sądów.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt został przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, prezesom sądów powszechnych oraz Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, a w ramach konsultacji społecznych Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych oraz Związkowi Zawodowemu Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej.

Reprezentatywne organizacje związkowe nie zgłosiły uwag w ustawowych terminie.

Krajowa Rada Sądownictwa odniosła się do projektu pozytywnie i przyjęła go bez uwag.

Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych odnosząc się do projektu zgodził się z projektodawcą, że jest wskazane dokonanie takich zmian w prawie, które zmniejszyłyby obciążenie sędziów pracą pozaorzecniczą.

Jednocześnie zauważył, że ocena wartości archiwalnej akt spraw sądowych nie jest czynnością czysto techniczną i wymaga dużego doświadczenia i kompetencji. Wskazane jest zatem, aby od strony merytorycznej kwalifikacja dokumentacji była nadzorowana przez sędziów danego wydziału (np. przewodniczącego wydziału lub wyznaczonego przez niego sędziego), ewentualnie przez inne osoby mające odpowiednią wiedzę prawniczą, tj. referendarz sądowy lub asystent sędziego. Dopiero w wyjątkowych sytuacjach ww. czynności mógłby dokonywać kierownik sekretariatu.

Ponadto, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych wskazał, iż angażowanie kierownika sekretariatu do czynności merytorycznych budzi poważne wątpliwości. Taka propozycja może stwarzać uzasadnione niebezpieczeństwo związane z tym, iż zanim upłynął 5-letni okres, po którym dokonuje się zaliczenia niektórych akt do kategorii A, w jego trakcie doszło do likwidacji wydziału, z którego akta pochodzą. Tym samym pojawiłby się problem jak postępować w sytuacji, gdy zaliczenia akt do odpowiedniej kategorii należy dokonać w stosunku do akt, dla których odpowiedni sekretariat już nie istnieje.

Projekt został przekazany do konsultacji prezesom sądów apelacyjnych, którzy zgłosili szereg uwag. Większość z uwag opierała się na stwierdzeniu, iż postulat scedowania czynności zaliczenia akt do odpowiedniej kategorii i wskazania okresu ich przechowywania, a także

przewodniczenie komisji do spraw brakowania akt z sędziego na kierownika sekretariatu nie jest dobrym rozwiązaniem, gdyż spowoduje nadmierne obciążenie pracą tych osób. Ponadto argumentowano, iż ww. czynności nie mają charakteru czysto technicznego i ich wykonywanie powinno pozostawać w gestii osób posiadających odpowiednią wiedzę i praktykę. Kierownik sekretariatu nie jest w stanie dokładnie zapoznać się ze sprawą, bez szkody dla wykonywanych przez niego bieżących obowiązków. Wskazano, iż takimi odpowiednimi osobami mogą być asystenci sędziów lub referendarze sądowi. Niektórzy prezesi sądów podnosili, iż przedmiotowe czynności nadal powinny pozostać w gestii sędziów, ponieważ sędzia zna przedmiot sprawy i zadekretowanie akt nie wymaga większego nakładu pracy, jeśli dokonuje się równocześnie z wydaniem zarządzenia o stwierdzeniu prawomocności orzeczenia. Przeniesienie obowiązku dekretowania akt na kierownika sekretariatu wiąże się z koniecznością analizy każdej sprawy przez kierownika. Podobne argumenty przedstawił Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej.

Uwzględniając opinie zgłoszone w toku konsultacji społecznych zdecydowano się powierzyć czynności związane z zaliczaniem akt spraw sądowych do odpowiedniej kategorii oraz wskazywaniem okresu ich przechowywania osobom posiadającym odpowiednie kompetencje oraz praktykę. W wyjątkowych okolicznościach ww. czynności będą mogli wykonywać kierownicy sekretariatów.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów nie przekazała uwag do projektu.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.